

Kyläsaari

Kyläsaaren kiinteistönomistajat ry:n tiedotuslehti 2021

Kannen kuva: Marianne Lehtinen

Tässä numerossa:

Tulevia tapahtumia	2
Puheenjohtajan palsta	3
Kyläsaarelle Vuoden kyläteko -palkinto	4
Pulkkamäestä kuntoportaille	4
Kevätkokous etäyhteydellä	5
Tutustu menneeseen Kyläsaareen ja kyläsaarelaisiin	5
Avajaistunnelmaa Kyläsaaren frisbeegolfradalla	6
Terveiset radalta	7
Pori ja Kivinin sataman aika	8
Kylärallia kesällä 2020	10
Polkujen kunnostusta	11
Asemalta kylän ytimeen	12
Minun Kyläsaareni	14
Jaana Mäen runoja	15
Miten voi säästää energiakuluissa	17
Kuvamuistoja	17

38. vuosikerta 1/2021

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry:n tiedotuslehti

kylasaari.pori@gmail.com

Toimituskunta: Yhdistyksen johtokunta

Jakelu: 1100 kpl

Ulkoasu ja painatus: Maisan paja
040 503 6149, maj-lis@maisapaja.info

Kyläsaaren kiinteistönomistajat ry:n
toimihenkilöt vuodelle 2021

Johtokunta:

Heikki Lehtinen puheenjohtaja**Vesa-Matti Ketola** varapuheenjohtaja**Sinikka Ketonen** sihteeri**Jarmo Jylli** taloudenhoitaja ja jäsenkirjuri**Jarmo Huhtasalo****Tuija Huhtasalo****Jan Koivusilta****Tiina Lankinen****Aleksi Lehto****Tiina Raitanen****Paula Viikinkoski**

Kyläsaaren kiinteistönomistajat ry:n nettisivut
uudessa osoitteessa www.kylasaari.com

Löydän meidät myös facebookista:
www.facebook.com/porinkylasaari

Kylätalon puhelin 044 331 1759

Kylätalon tilat vuokrattavana

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry vuokraa kylätaloa myös kylälaisten käyttöön esim. erilaisten juhlien järjestämistä varten. Vapaita ajankoh-
tia voi kysellä yhdistyksen päivystyspuhelimesta 044 331 1759. Vuok-
ralainen vastaa tilan siivoamisesta tilaisuutensa jälkeen. Erillistä sii-
vousmaksua vastaan yhdistys voi tarjota loppusiivousta, mutta tästä
sovitaan aina tapauskohtaisesti.

Salissa on pöydät ja tuolit 50-60 hengelle. Keittiöstä löytyy ruoka-
ja kahviastiasto, iso kylmäkaappi, neljä moccamaster-kahvinkeitintä,
vedenkeitin, astianpesukone, kiertoilmauuni, hella, mikroaaltouuni ja
lämpölevy.

Pelimalista löytyy biljardi-, pöytäcurling-, ilmakiekko- ja pingispöydät.
Tarkemmat tiedot vuokraushinnoista löytyy yhdistyksen nettisivuilta os-
oitteesta www.kylasaari.com.

Siivoustarvikkeet sekä wc- ja käsipaperit löytyvät kylätalolta ja sisäl-
tyvät vuokraushintoihin.

Muuta vuokrattavaa

Pihakalusteita, tekstiilipesuri, makkaragrilli, pöytäliinoja, 2 pop up -telttä.

Jos siis tarvitset jotain näistä, soitele Kyläsaaren Kiinteistönomistajat
ry:n puhelimeen p. 044 331 1759. Tavarat noudetaan Kylätalolta ja pa-
lautetaan samaan paikkaan.

Soita 044 331 1759 tai
Klikkaa www.kylasaari.com

Joulukirppis-myyjäisiin pääsee tänä vuona 12.12. Tervetuloa!

Alustavasti on suunniteltu seuraavat tapahtumat:

(Koronarajoitusten mukaan toimitaan)

Kyläsaaripäivä 8.8.2021 klo 13 alkaen • **Kierrätyspäivä** 11.9.2021 klo 9-15,

Syyskokous 26.10.2021 klo 18 • **Joulumyyjäiset** 12.12.2021 klo 13-16

Tervehdys kyläsaarelaiset

Vuosi 2020 on ollut monella mittaa haastava vuosi myös yhdistyksen kannalta. Vuoden aikana jouduttiin peruuttamaan lähes kaikki suunnitellut tapahtumat. Myös kylätalon vuokraaminen on ollut minimaalista. Hallitus on kokoontunut normaalisti, mutta koronatilanteen vaatiessa myös etäkokoukset ovat tulleet tutuiksi, pidettiin myös vuoden 2021 kevätkokous myös etäkokouksena.

Tapahtumien loistaessa poissaolollaan, hankerintamalla on menty paljon eteenpäin. Frisbeegolfradan harjoittelalue valmistui sopivasti radan avajaisiin. Radalla on riittänyt tekemistä myös myrskytuhojen siivoamisen ja ojittamisen merkeissä. Radan suosio on ollut valtava. Parhaina päivinä radan kiertää jopa yli 200 heittelijää. Vuosittainen kävijäarvio asettuu noin 30000 kävijän paikoille.

On kunnia-asia pitää rata hyvässä kunnossa. Rataa ylläpidetään ja kehitetään talkoovoimin. Lähitulevaisuudessa tulemme mm. uusimaan opasteita ja lisäämään roskakoreja. Myös heittopaikat tullaan hiekoittamaan tekonurmelle sopivalla hiekalla.

Viime vuonna olimme mukana kohentamassa Enäjärven pumppaamolle menevää polkua. Kylätalon pihaan kohoava esiintymislava on myös loppusuoralla. Esiintymislavan valmistumisen jälkeen keskitymme Ilolan puistossa olevan pulkamäen kehittämiseen. Mäen päälle tulee kohoamaan kuntoportaat.

Kuva: Marianne Lehtinen

Kyläsaaren hyvä pohina on huomattu myös muualla. Satakylät ry palkitsi Kyläsaaren kehittämisen vuoden 2020 kylätekonä. Jos olet kiinnostunut kylämme kehittämisestä ja haluat liittyä pieneen innokkaaseen ja yhteisölliseen talkooremmiimme, olet erittäin tervetullut mukaan. Yhdessä saamme ihmeitä aikaan.

■ Heikki Lehtinen

Meri-Porin seurakunnan järjestämät

YÖKAHVILAAILLAT KYLÄTALOLLA

jatkuvat syksyllä, jolloin paikalla on erityis- ja nuorisotyöntekijöitä Meri-Porin seurakunnan toimesta.

ETSINTÄKUULUTUS!

WANTED

AIKUISIA VALVOJIA

MUKAAN YÖKAHVILATOIMINTAAN!

Ota yhteyttä Terhiin ja tule juttelemaan!
terhi.raty@evl.fi

Liity nyt Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry:n jäseneksi

Jäsenmaksu on 12 € vuodessa ja liittymismaksu on 5 €. Jäsenenä tuet toimintaa Kyläsaaren hyväksi ja saat jäsenetuja yhdistyksen järjestämissä tapahtumissa sekä alennusta Kylätalon tilojen ja muiden tuotteiden vuokrahinnoista.

Jäseneksi voit liittyä maksamalla liittymisjäsenmaksun

17 € Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry:n tilille

FI42 5701 3944 9717 09

Maksun viestiksi tulee laittaa uuden jäsenen nimi ja osoite.

Voit myös ottaa yhteyttä yhdistyksen jäsenkirjuriin,

joka toimittaa liittymismaksulaskun.

Jarmo Jylliin p. 0400 292 886 tai

jarmojylli53@gmail.com,

Jäsenyys on talouskohtainen.

Lisätietoa yhdistyksen toiminnasta saat verkkosivulta www.kylasaari.com ja Facebookista @porinkylasaari

Palkintoa vastaanottamassa Markku Laaksonen, Heikki Lehtinen ja Jarmo Jylli. Kuva: Hanna Ruohola.

Kyläsaarelle Vuoden kyläteko -palkinto

SataKylät ry:n vuoden 2020 kyläteoksi on valittu Kyläsaaren määrätietoinen kehittäminen ja tunnetuksi tekeminen parin viime vuoden aikana. Kyläsaaren kiinteistönomistajissa on lähiaikoina tapahtunut sukupolven vaihdosta ja mm. uusi puheenjohtaja on toiminnallaan nostanut yhteisöllisyyttä uudelleen eloon ja virinnyt talkootyö on saanut kylän kukoistamaan. Leader-tukien monipuolinen hyödyntäminen on Kyläsaarella hallussa.

Lähivuosien aikana kylässä on rakennettu kilpailutason vaatimukset täyttävä frisbeegolfrata ja pidetty sen viralliset avajaiset. Frisbeegolfrata on avaamisesta lähtien ollut erittäin aktiivisessa käytössä ja mm. kilpailuja on radalla järjestetty jo useita.

Myös kylätaloon on panostettu: esteettömyyttä on parannettu pyörätuoliliuskalla ja induktiosilmukalla, huonejärjestelyjä on uusittu, sekä nuorison yökahvilan että iltistilojen sisustusta on uusittu ja kylätalon edustalle on nousemassa esiintymislava. Lisäksi kylän nettisivut on uusittu ja polkuja parannetaan parhaillaan Kyläsaaren virkistysalueeksi varatulla alueella.

SataKyläen hallitus valitsi Kyläsaaren kiinteistönomistajien ehdotuksen Vuoden kyläteoksi. Kyläsaaren kehittäminen on kannustava esimerkki siitä, miten uusille toimijoille on annettu mahdollisuus tuoda omaa innostustaan ja osaamistaan kylätoimintaan. Se on myös hyvä muistutus esimerkin voimasta ja siitä, miten tekemisen meininki tarttuu ja miten paljon yhdessä toimien voidaan saada aikaan.

■ Hanna Ruohola
SataKylät ry

Kyläsaarella tapahtuu

Pulkkamäestä kuntoportaille

Kyläsaarelaiset pääsevät jälleen näyttämään talkoovoimaansa, kun Kyläsaaren lähiliikuntapaikan keskellä, Ilolanpuistossa komeileva pulkkamäki kunnostetaan. Mäeltä perataan pajukot ja mäen alta siirretään vaaralliset kivet sivuun pois laskijoiden tieltä. Puistoon rakennetaan myös kukkulan päälle kohoavat kuntoportaat, joita pitkin myös pulkkamäen käyttäjät pääsevät laskunsa jälkeen turvallisesti takaisin mäen päälle. Kesäisin portaat palvelevat kuntoilijoita.

Hankkeeseen on myönnetty Rakkaudella porilaisille -hyvinvointirahaa. Toivomme kyläläiset mukaan talkoilemaan portaiden rakentamisen merkeissä.

Kevätkokous etäyhteydellä

Vuosikokouksen pitäminen suunniteltuna ajankohtana näytti mahdollomalta. Koronarajoitukset sallivat maaliskuussa ainoastaan kuuden henkilön kokoontumisen. Hallituksen kokouksia olimme pitäneet jo aiemmin etäkokouksina. Ne olivat sujuneet hyvin, joten päätimme pitää myös kevätkokouksen Google Meet:n välityksellä.

Yhdistyksen jäsenmäärä 31.12.2020 tilanteen mukaan oli 266 jäsentä. Jäsenyys on talouskohtainen. Koronan vuoksi toiminta on ollut hiljaista sillä Romupäivä, Kyläsaaripäivä, Joulumyyjäiset ja Uuden vuoden ilotulitustapahtumat jouduttiin perumaan.

Kuluneen kauden toiminnasta voidaan mainita:

- Olemme seuranneet Porin Kiinteistönomistajien keskusjärjestön toimintaa.
- Julkaisimme Kyläsaari-lehden (37 vuosikerta).
- Frisbeegolfradan avajaiset vietettiin 15.8.2020. Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry. hallinnoi ja ylläpitää Kyläsaaren frisbeegolfrataa. Vuonna 2020 frisbeegolfradalla on tapahtunut seuraavaa:
- n. 30 000 vuosittaista kävijää.
- Rakennettu harjoitteluala urheilukentän yhteyteen
- Liitokiekkoseura Mustavariksen viikkokilpailut noin kerran viikossa lähes

ympäri vuoden.

- Ainakin Kyläsaaren ja Meri-Porin yhtenäiskoulun oppilaat käyttävät rataa liikuntatunneilla
- Yhteistyössä kaupungin kanssa ojitettu radan alueita Kyläsaaren ja pururadan maastossa.
- Leaderhanke Elävä Kyläsaari on edennyt suunnitelmien mukaisesti, Polkuja parannettu Viitasenttieltä Enäjärven pumppaamolle, Frisbeegolfradajoitteluala on valmistunut ja esiintymislavan rakentaminen edistynyt hyvin.

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry. hallinnoi Kylätalon toimintaa. Vuonna 2020 Kylätalolla on ollut seuraavia toimintoja koronarajoitusten ehdolla:

- Kyläsaaren koulun Iltis-toiminta iltis-tiloissa
- Meri-Porin seurakunnan yökahvilat kokoontuu perjantai-iltoina koronarajoituksia noudattaen
- Tuolijumppaa ja tasapainoryhmä tauolla
- Kudontapaikan kangaspuut siirretty uusiin tiloihin mutta toiminta on keskeytynyt koronan vuoksi.
- Porin kansalaisopiston joogaryhmät joogasivat maanantaisin ja aamupäiväryhmä keskiviikkoisin koronarajoitusten ehdoilla.
- Martat kokoontuivat joka toinen tiistai
- Jätevesiosuuskunnan ja tiekuntien kokouksia

- Meri-Porin soittokunnan harjoitukset keväällä keskiviikkoisin mutta syksyllä oli tauolla.
- Yksityistilaisuuksia

Kyläsaaren kiinteistönomistajien ry:n säännöt olivat osin vanhentuneet, joten olimme päättäneet uudistaa sääntöjä. Sääntömuutoksien ensimmäinen käsittely oli jo syksyn vuosikokouksessa. Yksi muutoksista koski vuosikokouksista ilmoittamisesta. Lehti-ilmoittelu on todettu kustannuksiin nähden tehottomaksi, joten kokouskutsut ilmoitetaan jatkossa ilmoitustauluilla ja nettisivuilla. Säännöt ovat nähtävillä myös nettisivustossa kylasaari.com

Tilaisuudesta puuttui kahvitteluhetki ja iloinen rupattelu tuttavien kesken sekä ennen että jälkeen kokoukseen. Nyt kukin nautti kahvihetken omassa kodissaan. Toivottavasti syksyn kokous 26.10.2021 klo 18.00 voidaan pitää Kylätalolla. Hyvää kesää ja tervetuloa mukaan toimintaamme.

■ **Sinikka Ketonen**
sihteeri

Kyläsaareissa tapahtuu

Tutustu menneeseen Kyläsaareen ja kyläsaarelaisiin valokuvien ja muiden muistojen kautta

Jaana Leino on innokas Kyläsaareen liittyvien valokuvien kerääjä ja tallettaja. Jaana on perustanut Facebook ryhmän Vanhoja valokuvia Porin Kyläsaaresta (Kokemäensaari).

Ryhmä on otettu mielenkiinnolla ja ilolla vastaan. Ryhmään on liittynyt jäseneksi niin kyläsaarelaisia kuin muitakin ympäri Suomea aina ulkomaita myöten. Monelta löytyy Kyläsaareen liittyviä kuvia vanhempiensa / sukulaistensa jääminstä. Valittavan monet kuvat ovat ilman tekstiä.

Ryhmän yhtenä tarkoituksena on saattaa vanhoja ystäviä ja sukulaisia yhteen sekä jopa löytää uusia sukulaisia. Tämä ryhmä myös vahvistaa paikkakuntalaisten ja muualla olevien yhteenkuuluvuutta ja oman tai sukulaisen seudun historian tuntemusta.

Vanhat valokuvat, lehtileikkeet, hääkutsut ja ynnä muut julkaisut mahdollistavat tämän ja tuovat se samalla iloa jäsenilleen monin tavoin. Myös valokuvista tunnistaminen on mielekästä. On mukava löytää valokuvien kasvoille nimet.

- Eräskin jäsen kertoi kuinka hän arvostaa sitä, koska hänellä ei ole enää ketään kertomassa kuvista, kertoo Jaana.

Katso "kuvamaistiaiset" sivulta 17.

Linkki ryhmään:

www.facebook.com/groups/149164211900915/

■ **Tiina Lankinen**

Avajaistunnelmaa Kyläsaaren frisbeegolfradalla

■ Heikki Lehtinen

Kyläsaaren frisbeegolfradan virallisia avajaisia saatiin viettää upeassa kesäisessä säässä. Rata oli saatu heittokuntoon jo vuotta aiemmin, mutta radan viimeistelyn ja koronaviruksen vuoksi avajaisia päästiin viettämään vasta 15.8.2020.

Avajaisten aluksi Kyläsaaren kiinteistönomistajien puheenjohtaja Heikki Lehtinen toivotti kilpailijat, kyläläiset ja muun juhlaikansa tervetulleiksi avajaistapahtumaan. Heikin jälkeen oli Ismo Ahonen vuoro välittää Porin kaupungin terveiset runsaslukuiselle yleisölle. Lopuksi avajaiskilpailun johtaja Mikko Järvinen kertoi ohjeensa kilpailijoille.

Avajaispuheiden jälkeen siirryttiin hieman rennompaan ohjelmaan. JVG:n

Free niinku frisbee:n saattelemana päästettiin kilpailijat lämmittelemään heittokättään nopeustutkan kannustamana. Kilpailijoiden siirtyessä radalle, oli muiden vuoro kokeilla heittokätensä nopeutta.

Päivän aikana urheilukentällä oli monipuolista ohjelmaa. Perheen pienimmät viihtyivät hyvin pomppulinnan ja junaradan ympärillä ja hieman vanhemmat kokeilivat taitojaan puttikisan ja nopeustutkan parissa. Varttuneemat viettivät leppoisaa kesäpäivää tavatessa kyläläisiä kahvin ja muiden virvokkeiden parissa. Välillä meitä viihdytti myös paikalle saapuneet taikuri ja vatsastapuhuja Rasmus Koskinen yhdessä Nestorin kanssa.

Tapahtuma päättyi kovatasoisen kilpailun palkintojen jakoon. 70 kilpailijan joukosta palkittiin sarjojen 3 parasta.

AVOIN:

1.	Topi Somero	-9
2.	Erkka Leivo	-8
3.	Reijo Uusitalo	-6

NAISET:

1.	Anna Elo	0
2.	Outi Nordenswan	+25
3.	Pia Heikkilä	+26

JUNIORIT

1.	Otto Elo	-3
2.	Alvari Vuonokari	-3
3.	Pyry Väisänen	-2

SENIORIT (+40):

1	Riku Hallikainen	+2
2	Roope Mäkelä	+5
3	Mika Kytölä	+5

Naisten sarjan voiton vei Anna Elo ennen Outi Nordenswania ja Pia Heikkilää.

Seniorit-sarja oli Riku Hallikaisen näytöstä. Roope Mäkelä voitti uusinnan jälkeen kolmanneksi sijoittuneen Mika Kytölän.

Avoimessa sarjassa voiton otti Topi Somero ennen Erkka Leivoa ja Reijo Uusitaloa.

Talentista tuttu ja Kyläsaaripäivilläkin meitä viihdyttänyt taikuri Rasmus otti jälleen yleisönsä.

► Nuorten sarjan voitto ratkaistiin vasta uusinnassa. Otto Elo oli paras ennen Alvari Vuonokaria ja Pyry Väisästä.

Terveiset radalta!

■ Aleksi Lehto

Piipahdettiin Kyläsaaren frisbeegolfradalla ja haastateltiin neljää pelaajaa. Kaikille esitettiin samat kysymykset ja kyseltiin mahdollisia toiveita radan kehittämiseksi.

Mikko Hakulinen, 30

Olen kotoisin Jyväskylästä, mutta nykyään asun Porissa.

- Kyläsaarella tulee heitettyä noin 2 kertaa viikossa kun on sopivasti työmatkan varrella.
- Lempiväylä on 13 koska siinä pääsee mukavasti liidättämään putteria.
- Haastavin väylä 8, siinä kun avauksen mokaa niin äkkiä on tulosta kortissa.
- Kyläsaaren radassa parasta on rata. Rata on aika helppoheittoinen ja sellainen hyvänmielen rata.
- Ehkä väyliin voisi tuoda hieman lisää monipuolisuutta, mutta toimii hyvin myös tuollaisenaan.

Väinö Mäkelä, 22 (Puskaputtaajat)

Asustelen Jyväskylässä.

- Kyläsaarella ei tule käytyä, koska en asu huudeilla.
- Hienoin väylä on #2. Suora putteripilli, josta pidän.
- Haastavin väylä on #1.
- Väylät on aika samantapaisia. Monipuolisemmaksi voisi yrittää kääntää.

Ilkka Kiviranta, 36 (HVDG)

Kotoisin Laviasta, mutta asun Porissa.

- Kyläsaarella tulee heitettyä noin 30 kierrosta vuodessa.
- Lempariväyläksi pitää sanoa väylä 12, koska oletettavasti heitin radan ensimmäisen holarin siihen väylään.
- Väylä 5 on haastavin väylä.
- Parasta Kyläsaarella on se kaikki mitä talkooväki on saanut aikaiseksi. Iso kiitos siitä. Puitteet ovat loistavat.
- En muuttaisi mitään. Pidän radan teknisyydestä.

Roope Saarinen, 30 (Liitokiekkoseura Mustavaris)

Kaanaasta alunperin kotoisin, nykyään asun Porin keskustassa.

- Kyläsaarella tulee käytyä ainakin kerran viikossa.
- Hienoin väylä 15 ja haastavin 8.
- Parasta kyläsaaren radalla on haastavuus aloittelijalle mutta hyvinkin opettavainen/kehittävä rata.
- Nykyistä rataa en lähtisi muuttamaan. Jos jotain lisäisin niin mahdollisuuden kahteen eri layouttiin.

Pori ja Kivinin sataman aika

Aika moni kyläsaarelainen ja muuallakin asuva tietää, että Kivinissä on joskus ollut laivojen satama, ja että sieltä on löydetty mm. vanha laivan ankkuri. Tämän lehden sivuilla asiasta on kerrottu viimeksi yli 25 vuotta sitten. Lienee paikallaan kertoa, mitä historian kirjat ja muut julkaisut tietävät Porin oloista siltä ajalta, kun Kivinissä oli satama.

Merenkulku on kaukaisista ajoista alkaen liittynyt kauppaan, jota käytiin lähelle ja kauas. Kun Pori perustettiin (vuonna 1558), tuli siitä Suomen pohjoisin kaupunki sekä tärkeä kauppa- ja satamapaikka. Porista vietiin karjaa, vuotia, voita, siikaa ja lohta sekä köyksiä ja tuohta ja sekä Pohjois-Saksan kaupunkeihin erityisesti halkoja, lautoja ja tervaa. Vastaavasti tuotiin suolaa, mausteita, hienoja viinejä, omenoita ja pähkinöitä. Laivojen saapumista jokisatamaan odotettiin hartaasti myös kannakaiden ja vaatteiden, hattujen, pitsien ja astioiden takia.

Pori perustettiin laajan merenlahden rannalle hyvän merisataman toivossa. Pian perustamisen jälkeen alkoi kuitenkin näkyä, mitä tuleman piti. Joen tuoma kiintoaine, liete, kerrostui voimakkaasti juuri kaupungin keskustan kohdalta luoteeseen päin. Jokuomat mataloituivat ja tulevan Kirjuriluodon ylin kohta nousi näkyviin. Sen jälkeen alkoi nousta näkyviin muita luotoja. Jo parin ihmisiän aikana tuloksena oli suhteellisen tasainen, lukuisten pienten jokihaa-rojen synnyttämä suisto.

Meriliikenne Porin kaupungin jokisatamaan vaikeutui. Tällöin kaupunki salli laivojen lastauksen ja purkamisen 12 km kaupungista luoteeseen sijaitsevassa pienessä Koivuluodon saarella (ruots. Björkholmen, nykyisen Busön saaren itäpää), mistä sitten edelleen pidettiin yhteyttä kaupunkiin pienemmillä purjeluksilla. Ei sekään ilmeisesti helppoa ollut päätellen siitä, että kaupungin johdon piti kirjelmöidä jopa Ruotsin kuningattarelle, mitä vaikeuksia lahteen nousseet hiekkasärkät tuottivat jokisatamaan ja Koivuluodon väliselle liikenteelle.

Sandudden, Santaniemi

Jossain vaiheessa 1600-luvun alkuvuosikymmeninä aloitettiin laivojen lastaus-

toiminta Kokemäensaaren (ruots. Kumboö, Inderö, nykyinen Kyläsaari) kohdalla sijaitsevassa Sanduddenin saarella, silloisen Pihlavanlahden eteläreunalla (Kartta 1). Se ei ollut kaupungin toimintaa, vaan johtui porvareiden eli kauppiaiden omasta aktiivisuudesta.

Kaupungin ulkopuolella sijaitsevan sataman tarve alkoi kuitenkin kasvaa yhä suuremmaksi. Kehitys johti lopulta siihen, että vuonna 1652 lastaus- ja purkaustoiminta virallisesti siirrettiin noin 8,5 km:n päähän kaupungista jo satamana käytettyyn Sanduddenin saareen (suom. Hietaniemi, Hietanenä, Kivini). Koivuluodolla oli siis vain tilapäisesti tärkeä rooli ulkosatamana ennen Kivinin sataman syntyä. Sandudden oli Porin ensimmäinen varsinainen merisatama kaupunkiasutuksen ulkopuolella. Sijainti näytti hyvältä avonaisen Pihlavanlahden rannalla. Vettä oli yli 3,5 metriä merelle päin mentäessä. Rantaviiva oli 2,5 m nykyistä (2020) korkeammalla.

Koska Sanduddenin satama sijaitti varsinaisen kaupunkiasutuksen ulkopuolella, alettiin ulkosataman ja kaupungin välistä yhteyttä ylläpitää pitkin Porinlahtea ja Kokemäenjoen suuhaaroja kulkevilla veneillä.

Itse veneille oli usein vaikeaa löytää riittävän syvä kulkuväylä. Siksi v. 1654 viitoitettiin kulkuväylä kaupungista Luosinmäen (Luusouri) saareen ja seuraavana vuonna edelleen Sanduddenin satamaan.

Vuoden 1663 kartassa, runsas sata vuotta Porin perustamisen jälkeen, Porin pohjois- ja luoteispuoli oli muuttunut pienten jokiuomien erottamien luotojen tilkkutäkkiksi. Samalla kulkureitti tärkeään Porin jokisatamaan alkoi tulla hankalak- si veneillä kulkea.

Ulkomaankaupan rajoitus

Tapulikaupunki (ruots. stapelstad) oli aikoinaan Ruotsin lakien mukaan kaupunki, jolla oli oikeus käydä ulkomaankauppaa. Vuonna 1614 tapulioikeudet otettiin pois Pohjanlahden satamakaupungeilta. Sen jälkeen ne saivat käydä kauppaa vain Turun ja Tukholman kanssa. Oikeudet palautettiin virallisesti vasta 1765. Sanduddenin sataman, joka kuitenkin oli Porin ulkosatama, toiminta oli pitkät ajat melko hiljaista, kun vertaa siihen, mitä

se olisi voinut olla ilman ulkomaankaupan rajoituksia.

Merenkulun vähäisyyttä kuvaa hyvin sekin, että porilaiset alukset pysyivät kesän aikana tekemään Tukholmaan kaksi matkaa, mutta naapurikaupungeista Raumalta ja Udestakau- pungista kukin alus teki kesässä Tukholmaan yleensä 3-4 kauppamatkaa. Syynä oli se, että porilaiset alukset jou- tuivat keväisin odottamaan sataman ja meren välisen Pihlavanlahden jään sulamista. Ja toisaalta syksyllä piti olla ajoissa takaisin ennen Pihlavanlahden jäätymistä. Erityisen kylmänä keväänä 1713 jättien lähtö meni niin pitkälle, että naapurikaupunkien alukset tekivät Tukholmaan vain kaksi matkaa, mutta Porin alukset eivät päässeet satamasta ulos ollenkaan.

Tulipaloja, sotia, nälänhätää

1600-luku oli Porin kaupungille ja sen asukkaille kovaa aikaa. Tuona aikana kaupunkia koetteli viisi suurta tulipaloa, joista vuoden 1698 palo oli tuhoisin. Juuri sitä ennen 1696-97 oli katovuodet, joiden seurauksena Porissa ja koko Suomessa kuoli paljon ihmisiä nälkään ja kulkutauteihin.

Käytännössä koko 1600-luvun Ruot- si kävi jatkuvasti omia suurvaltasoti- aan, joihin tarvittiin miehiä ja joita var- ten kannettiin raskaita veroja. Sitten vuosina 1700-21 käytiin Suuri Pohjan sota Ruotsin ja suuren vihollisliittouman välillä. Ruotsin vastustajiin lukeutuivat Venäjä, Saksi, Tanska ja Puola-Liettua sekä vähän myöhemmin Preussi ja Hannover. Ruotsi hävisi sodan.

Isoviha oli Suuren Pohjan sodan ai- kainen Venäjän miehitys (aikalaislähteiden mukaan "venäläisen ylivallan aika") Suomessa vuosina 1713-21.

Porissa Venäjän armeijan kahdeksan rykmenttiä piti talvileiriä 1713-14. Ennen kaupungin miehitystä puolet Porin kau- pungin asukkaista kerkesi paeta, ket- kä Ruotsiin ja ketkä ympäröivään maa- kuntaan tai muualle. Asukkaat, jotka ei- vät olleet voineet paeta ennen vihollis- armeijan tuloa, saivat kokea kauheita. Paenneiden rakennukset poltettiin, sa- moin kaikki kaupungin aitat ja tuulimyl- lyt. Asukkaiden omaisuutta varastettiin, kunnes ei ollut enää mitään jäljellä. Pel-

koa ja nälkää tuntien Porin kaupungin asukkaiden piti tuostakin kyyditä vihollisen joukkoja veneillä Vaasaan ja muualle. Kaiken kaikkiaan kaupunki kadotti sellaisissa kyydityksissä 400 suurta venettä ja kaikki vetojuhtansa. Kaupunki oli lähes tyystin hävitetty. Viimeisen palon (1698) jälkeen kaupunki oli myös vailla julkisia rakennuksiaan raatihuonetta, köyhäntaloa ja kirkkoa.

Isovihan alkuaikoina yksikään talonpoika ei vienyt kuormaansa torille, eikä yksikään alus laskenut ankkuriaan Santanen salmeen. Isoviha päättyi Uudenkaupungin rauhaan vuonna 1721.

Vähittäistä toipumista

Miehittäjän kannalta oli tietenkin edullisempaa järjestää valloitetun alueen olot vähitellen rauhanomaiselle kannalle kuin antaa anarkian jatkua. Vain sillä edellytyksellä, että kansa jatkoi normaalia työtään ja elämäänsä, ihmisillä voi olla jotakin, millä maksaa veronsa. Saadakseen Suomesta kootuksi sen, minkä heidän miehitysarmeijansa täällä kulutti, venäläiset järjestivät v. 1716 Länsi-Suomen siviilihallinnon ja näin saatiin kerätyksi myös veroja. Oikeusjärjestelmä alkoi palautua normaaleihin uomiinsa ja rauhan tultua (1721) miehitystä paenneet alkoivat palata. Paluumuuttajia kohtasi kuitenkin tyly näky. Porin kaupunki oli raunioina.

Tulevaisuuden suhteen ei silti oltu epätoivoisia. Sanottiin että "Kaupungista olisi aivan varmaan kehkeytyvä sopiva kaupunkikaupunki, jos sille vain suotaisiin kuninkaallinen armonosoitus, mistä valtakunnallakin aikaa myöten olisi oleva hyötyä". Näin onneksi kävikin.

Kaupunki sai verotuksesta vapaa- vuosia, triviaalikoulu aloitti toimintansa kaupunkilaisten suureksi iloksi, niin julkisia kuin yksityisiä rakennuksia alettiin rakentaa, elinkeinoelämä alkoi hitaasti monipuolistua, ja mikä tärkeää, merenkulku alkoi pikkuhiljaa virotta. Kaupungin vaurastuttamiseksi anottiin myös oikeutta vapaaseen ulkomaankauppaan, mutta siihen ei hallitsija suostunut.

Merenkulun lisääntyminen

Eräs valttikortti Porilla kuitenkin oli: puuastioiden vientioikeus. Kaupungin rajoitetussa ulkomaankaupassa ymmärrettiin puuastioiden vientioikeus hyvin väljästi ja puuastioiden nimellä voitiin kenenkään estämättä kuljettaa ulkomaille myös lankkuja, hirsitä, tervaa ja muita metsäntuotteita.

Laivoja alkoi 1740-luvulla purjehtia myös Saksaan kaikista Ruotsin tullies-

teistä huolimatta. Uusia aluksia rakennettiin, ja vanha Santanen eli Sandudden ei enää yksin riittänyt lisääntyneelle liikenteelle. Siitä syystä muutamat kauppiat vuokrasivat Santanenästä kilomerin päässä sijaitsevan Tukkiluotonimisen saaren lastauspaikaksi (nyk. Tukkiluodon kaakkoispää Kyläsaarenjuovan ja Isojuovan yhtymäkohdassa) Kokemäensaaren kylänmiehiltä. Tämä aika oli niin sanoaksemme Santanen suuruuden aika. Santanenään rakennettiin tervamajoja ja varastosuojia. Kallistuslaiturikin oli: korjattavat laivat tyhjennettiin painolastista ja kallistettiin köysien avulla laiturin viereen, jolloin niiden pohjaa voitiin tiivistää ja tervata vesirajan alapuolelta. Toisinaan sattui, että parikymmentäkin alusta oli satamassa ankkuroituna odottamassa purkamista tai lastaamista. Mainittakoon, että myös Leineperin ruukki käytti Tukkiluotoa lastauspaikkanaan vuokraamansa Sädön saaren ohella.

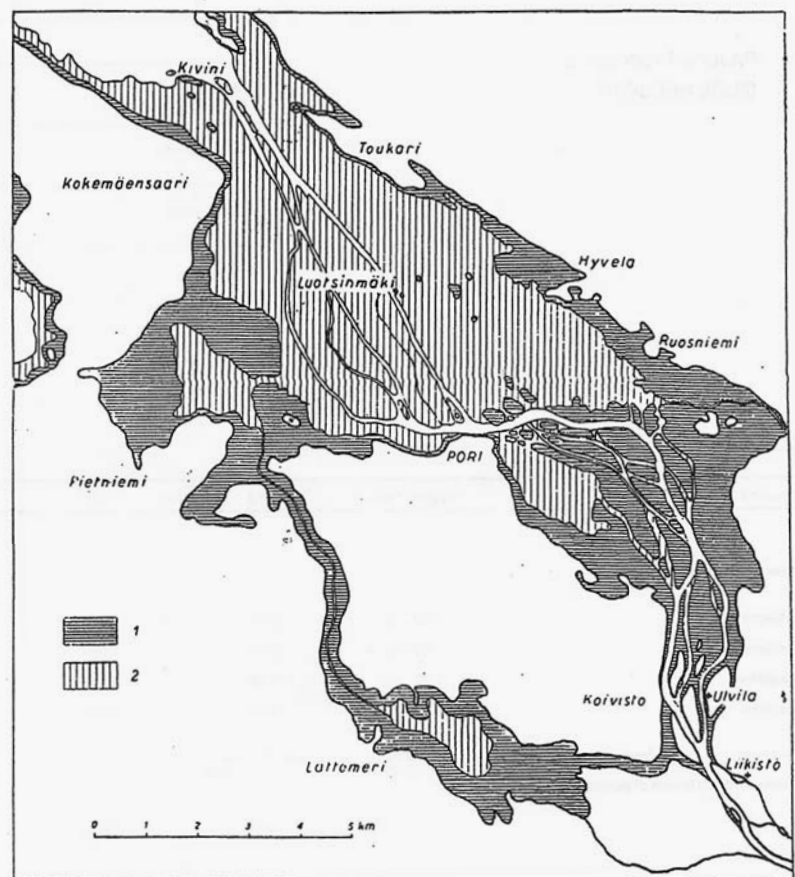
Kaupungin ja kauppiaiden vaurastumisesta todistaa parhaiten Porin kaupalaivaston lisääntyminen. Vuonna

1738 kaupungilla oli 9 alusta, joista suurin 23,5 m pitkä, 50 lästää (n. 125 tonnia) vetävä. Vuonna 1764 laivoja oli 19, joista 10 suurta ja 9 pientä alusta. Pienimmät kuljettivat Tukholmaan puutavaraa, karjaa ja halkoja. Suuret taas kävivät Liivinmaalla, Saksassa, Kööpenhaminassa ja Göteborgissa lastinaan kaikenlaista puutavaraa. Purjehduskaudella 1765, jolloin Porilla ei vielä ollut vuoden lopussa saavuttamaansa tapulioikeutta, Lyypekissä kävi jo 11 porilaista alusta. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että 1700-luvun jälkipuoliskolla Porilla oli noin 20:n vilkkaassa kulussa olleen aluksensa ja Tukkiluodolla laajennetun Santanen sataman ansiosta jo jonkinlainen asema valtakunnan merikaupunkien joukossa (Kuva 1).

Satamassa kävi ihmisiä töissä varmaan Kokemäensaarestakin, vaikka siitä ei löydy mitään kirjallista mainintaa. Soumatatka ainakin on ollut sopivan lyhyt.

Sataman siirto

1700-luvun lopulla Sanduddenin satama ei ollut enää suurille aluksille kyllin

Die Kokemäenjokimündung etwa um 1330 und 1600.

1. Die Neulandbildungen von 1330 bis 1600. 2. Die Neulandbildungen seit 1600.

Kuva 1. Kokemäenjoen suu noin vuosina 1330–1900. Uuden maan muodostuminen (maankohoamisesta ja joen tuomasta kiintoaineesta johtuen) 1330–1600. Vuonna 1600 Kivini oli saari. Uuden maan muodostuminen 1600–1900. (Lähde: Säänti 1951)

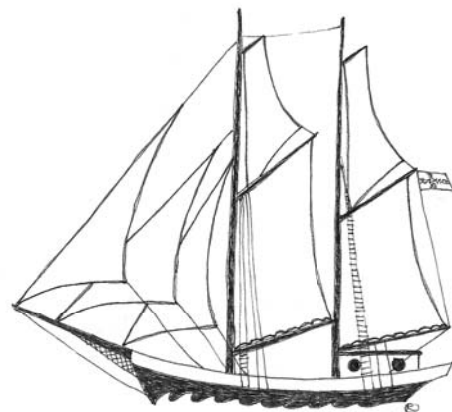
syvä. Ulkomaiset laivat, samoin kuin Porin suurimmat laivat poikkesivat Reposaareen lastia täydentämään. Laivojen koko ja syväys kasvoivat, kun purjekukset ulottuivat Atlantin rannoille ja suolan hakuun Välimerelle asti.

Porissa likimain kaikki kehityksen ja muutoksen suuret linjat ovat liittyneet jokeen. Kuten edellä on kerrottu, väylien madaltumisen takia Porin oli 1600-luvulla siirrettävä satamaa jokea alemmas Kokemäensaaren kohdille nykyiseen Kiviniin. Taas piti Porin satama siirtää, tällä kertaa Reposaareen, jossa oli suojaisa syvä luonnonsatama. Ensimmäiset laiturit ja varastosuojat valmistuivat sinne vuonna 1778, ja vuodesta 1780 lähtien alettiin satamassa käyviltä aluksilta periä satamamaksua. Jo 1790-luvulla Reposaari oli satamassa käyneiden alusten kokonaismäärällä mitattuna Suomen suurin vientisatama.

Sanduddenin eli Kivinin satamaan pääsivät 1700-luvun lopussa vielä pikkuasukset. Vuonna 1805 veden syvyys oli enää 1,9 metriä, jolloin satamasta luovuttiin. Myöhemmin Porin ja Reposaaren väliä kulkevat matkustajalaivat poikkesivat siellä säännöllisesti. Vuoden 1875 tienoilta vuoteen 1964 Kivinin sataman alue toimi Pihlavan ja Reposaaren sahoille menevien tukkien erotelupaikkana. Tukkien uitto, erottelu ja lauttaus antoivat kymmenille henkilöille kesäajaksi työtä. Se oli monelle ensimmäinen työpaikka, johon pyrittiin jo melko nuorina koulujen päätyttyä.

Vuonna 1988 joen ruoppauksissa nousi Laiskarännistä entisen sataman kohdalta ylös laivan ankkuri, jonka kopio, muistona Kivinin satamasta, on nyt jalustallaan Kyläsaaren Kylätalon eli Vanhan koulun pihassa. Entisen Porin maalauskunnan vaakunassa on kuvattu na karhu, joka pitää etukäpälistään ank-

► Kaljaasi. Kuvitusta ruotsalaisesta tietosanakirjasta Nordisk familjebok. Kaljaasitakila: kaksi tai kolme mastoa, joissa kahveli- ja latvapurjeet, sekä vielä kokkapurjeita kaksi tai kolme. Runkoratkaisuultaan kaljaasit oli suunniteltu rahdin kuljettamiseen, ja ruumatila oli lähes koko rungon pituinen. Meillä kaljaasi edusti omaa Pohjois-Eurooppalaista alustyyppiään, joka oli hyvin yleinen rannikollamme. Itämeren liikenteessä käytettiin 1700-luvulla 30-40 lästin (1 lästi = 2448 kg) kantoisia kaljaaseja. Kaljaaseja on käynyt niin Kivininissä kuin Porin jokisatamassakin.

kuria symboloiden merenkulun tärkeää merkitystä tälle alueelle.

Joissakin lähteissä mainitaan yksioikoisesti, että Porin jokisataman jälkeen satamatoiminta siirtyi Reposaareen. – Älköön nyt kuitenkaan enää unohtettakoon, että niin maantieteellisesti kuin ajallisestikin Porin jokisataman ja Reposaaren välissä kaupungin ulkosatamana toimi lähes 200 vuoden ajan Sandudden eli Kivini.

■ Kari Mäntylä

Lähteet:

Haanpää, R. ja Raike, E. 2017. Kertomusten Reposaari. 405 s. Satakunnan Historiallinen Seura, Harjavalta. Satakunta XXXIV, Satakunta-sarja.
Lääperi, O. 2008. Merellisen Porin monet kasvot. Kotiseutukirja. Pilot-kustannus Oy, Tampere.
Nordisk Familjebok, Första utgåvan, 1882. Boken 5, s. 789-790. Boks-Förlags A.B. Stockholm.
<http://runeberg.org/nfae/>
Porin suomalaisen yhteislyseon lukio,

Luonnontieteellinen erikoislukio. 2008. Sedi-mentaatio Kokemäenjoen suun vesialueella syksyllä 2007.

Ruuth, J., W. 1958. Porin kaupungin historia II, 1558 – 1809. Uuden suomenkielisen laitoksen toimittanut Mauno Jokipii. ss. 259 – 764. Satakunnan Kirjateollisuus Oy:n kirjapaino, Pori. Kustantanut Porin kaupunki.
Räty, J. 1995. Porin Kyläsaaren ankkuri muistomeriksi Kivinin satamasta. Kyläsaari 1/95, s. 10. Kyläsaaren kiinteistönomistajat ry:n tiedotuslehti.

Saariola, U. 1994. Kokemäensaaren menneitä vaiheita. Teoksessa: Kyläsaaren vaiheita, Kokemäensaaren Vapaaehtoinen Palokunta 100 vuotta. Oy Kehitys, Pori. ss. 27-49.

Strahler, A., N. 1974. Landforms Made by Running Water. p. 413 – 436. Teoksessa: Physical Geography. 705 p. Fourth Edition, Wiley International Edition. USA.

Säntti, A., A. 1951. Die Häfen an der Kokemäenjoki-Mündung ("Kokemäenjoen suun satamat"). Turun Yliopiston julkaisuja, Annales Universitatis Turkuensis. Sarja A, osa XI,2. Turun Yliopiston kustantama. 1951.

Kylärallia kesällä 2020

Kesäkuussa Satakylät ry:n Kylärallin nettipeiliin kerättiin kuvamateriaalia ja kysymyksiä Satakunnan kylistä.

Kuvassa Tomi Pakarisen vetämän liikuntaryhmän loppukiri. Ryhmä keskittyy kehonhallintaan ja rentoutukseen. Liikuntaryhmä kokoontuu Kylätalolla sekä urheilukentällä.

Kyläsaarella tapahtuu

Polkujen kunnostusta

Jälleen on takana satoja talkootunteja, kun kymmenet kuormat hiekka- ja sorapitoista täytemaata on saatu levitettyä Kyläsaaren poluille. Uusi etappi Kyläsaaren polkuverkoston kohentamiseksi on valmistunut. Tällä kertaa kunnostettiin n. 1,5 kilometrin matka Viitasenraitin päästä aina Enäjärven pumppuasemalle asti. Edellisenä vuonna oli valmistunut Viitasenraitilta suoraan rautatielle menevä polku. Polun kunnostukseen saatiin nyt vetoapua myös Porin kaupungilta, kaupungin maksaessa kaivinkonetyön.

Polku pääsi kovaa käyttöön heti ensimmäisenä talvena valmistumisensa jälkeen, kun päivittäin kymmenet hiihtäjät kiersivät uudistetun lenkin. Lähes metrilleen kolmen kilometrin pituinen Viitasenraitti-pumppaamo-radan reuna-Viitasenraitti-lenkki oli hiihtäjien

Käveliöiden suosiossa oleva kunnostettu polku muuttui talvella laduksi. Kelkan "kahvoissa" Jaakko Hyle.

suosiossa. Välillä vauhtia haettiin Urheilukentältä, jolloin lenkille tulee mitaa noin viisi kilometriä. Keväällä lumien sulettua lenkki on ollut kävelijöiden suosiossa.

Täytemaan saannin mukaan seuraavaksi on tarkoitus kohentaa Kyläsaaren polkuja.

■ Heikki Lehtinen

Katkovivoin karttaan merkittyä Kyläsaaren hiihtoverkosta pitkin pääsee talvisin hiihtämään aina Yyteriin asti.

Asemalta kylän ytimeen

Esiintymislavan reuna rakennettiin kivistä, jotka liittyvät vahvasti Kyläsaaren historiaan.

Pinottuja trukinlavoja ja niiden päällä olevia vanereita tai frisbeegolfradan heittopaikkoja. Lähes kaikkea on kokeiltu esiintymislavana kylätalon pihassa Kyläsaaripäivillä ja muissa tapahtumissa. Nyt talo on vihdoinkin saamassa arvoisensa ja näytävän esiintymislavan komistamaan pihaa ja palvelemaan esiintyjä ja yleisöä erilaisissa tapahtumissa.

Kyläsaaren kiinteistönomistajien hallitus halusi lavaa ideoidessaan paikalle toimivan, kestävän ja kauniin lavan. Materiaaliksi valittiin paikan henkeen sopiva kivi. Lavan reunassa päädyttiin vanhaan kivijalkaan, joka sijaitsee radan reunalla, vanhan aseman ja Metsäkulman tasoliittymän puolella välissä. Kävimme keskusteluita paikallisten kanssa ja selvisi, että radalla

vielä ollessa henkilöliikennettä, rakenuksessa oli asunut ainakin Kyläsaaren aseman asemanhoitaja. Henkilöliikenne siirtyi junista busseihin vuonna 1953. Kiviin ja kivijalkaan liittyy siis vahvasti kyläsaarelaista historiaa. Halusimme vaalia tätä historiaa tuomalla kivet kaikkien nähtäville Kyläsaaren ytimeen kylätalon pihaan. Kivistä käytiin keskusteluita Väyläviraston kanssa. Väylävirasto taas selvitti asian museoviraston kanssa ja esteitä kivien uusio-ikäkölle ei ollut. Siirtotyö voitiin aloittaa.

Esiintymislavan pohjatyöt tehtiin syksyllä 2020. Lavan reunat muotoiltiin radan reunalta siirretyistä näyttävistä paasikivistä. Lava täytettiin kivituhkalla vielä syksyllä, jotta kivituhka saisi painua rauhassa talven yli. Lavalle vedet-

tiin myös sähkökaapeli, jotta yli pihan menevistä jatkojohdoista päästäisiin eroon. Kivinin sataman muistomerkki, vanha ankuri nostettiin lavan päälle arvoiselle paikalle.

Lavan pinta päätettiin tehdä graniittisista noppakivistä. Toimittajaksi valikoitui eurajokelainen Interrock oy. Maaliskuussa 2021 Kylätalon pihaan tuotiin kuorma-autolavallinen noppakivia, jotka talkoissa lajiteltiin ja pinnottiin kuormalavoille. Pääosa kivistä oli harmaata, mutta mukana oli myös punaista kiveä, joka mahdollistaisi lavan pintaan pienen kuvioinnin. Esiintymislavan on tarkoitus valmistua kesän 2021 aikana odottamaan lavan aktiivista käyttöä.

■ Heikki Lehtinen

Esiintymislava täytettiin kivituhkalla syksyllä 2020.

Lavan pinta tehdään graniittisista noppakivistä.

Murskeet, koristekivet ja pihakivet
Olkiluodontie 380, 27150 Eurajoki www.interrock.fi

Autokorjaamo

HUOLTO-HANSKI

Aki Ålander

Pohjarannantie 3, 28800 PORI
puh. 02 648 0730, 0400 568 009

Sammuttimien tarkastukset • uudet sammuttimet • muut paloturvallisuustuotteet

Sammutinkuolto
KETONEN OY

KARJARANNANTIE 35, 28100 PORI (VENEPORIN TILAT)
puhelin: 046 920 6797 • email: tapani.eriksson@sammutinkauppa.com
www.sammutinkauppa.com

“NURKAT” PUHTAAKSI!

VAIHTOLAVA

- korvaamaton isoille jätteille
- rakennus-, remontti- ja siivousjätteille

Soita ja tilaa
(02) 633 6478

- Vaihtolavat
- Jäteastiat
- Jätekuljetukset

**Puhtaampaa
tulevaisuutta!**

ASTALAN
KIINTEISTÖPALVELU
www.astalankp.fi

Scanoffice Premium aurinkosähköjärjestelmät
– varmin tapa siirtyä aurinkosähköön

- Säästä energiaa, ympäristöä ja rahaa
- Pohjan oloihin suunnitellut aurinkovoimalat kokonaistoimituksena
- Huippulaatua takuu jopa 30 vuotta

Scanofficen aurinkosähköjärjestelmät ja ilma-vesilämpöpumput alueellasi toimittaa:

0400 654 222 • porinkylmaasennus.fi • jari.maatta@porinkylmaasennus.fi

www.venepori.fi

Asiantuntevaa palvelua ja parhaat merkit. Löydät meidät myös

www.kylasaari.com

K Rauta

**Käy kesään
Porin K-Raudan
kautta**

PORI

Satakunnankatu 39, Pori, Puh. 02-631 3300,
ma-pe 7-19, la 9-16, kesäsunnuntaisin 10-16
www.k-rauta.fi/pori

Kuva: Tuomas Mäki-Ontto

Minun Kyläsaareni

Kyläsaari on mukava paikka asua. Täällä on kauppa, koulu, kylätalo, urheilukenttä, frisbeegolfrata sekä leikkipuisto. Monet lapset käyvät leikkimässä puistossa ja koulun pihassa. Koulun pihassa oli myös talvella jäädytetty luistelukenttä. Siellä kävi paljon aikuisia ja lapsia luistelemassa ja pelaamassa jääkiekkoa. Koulussa on mukava käydä ja siellä on paljon kavereita. Frisbeegolfrata on ollut kovassa käytössä. Radalla on muutamia penkkejä ja pöytiä, jos haluaa levätä tai syödä eväitä. Frisbeegolfrata on hyvän pituinen. Jos ei jaks mennä sitä kokonaan, voi käydä vain muutamalla korilla. Leikkipuistossa on kaksi penkkiä, keinut, kiipeilyteline, hiekkalaatikko ja liukumäki. Puisto on hyvässä kunnossa ja siellä käy usein lapset leikkimässä. Kylätalolla on järjestetty elokuvailtoja, mutta koronavirus on estänyt ne hetkeksi. Kylätalon voi vuokrata juhlia ja tapahtumia varten ja siellä on aina välillä kirpputori. Kyläsaarella on järjestetty myös usein Rompetori, jossa kävi paljon ihmisiä.

Silja Lamminpää, 6. lk

Kyläsaari on hyvä paikka asua. Kyläsaarella on kiva koulu, pieni kauppa, jossa on mukava henkilökunta sekä paljon erilaisia ulkoliikuntaan tarkoitettuja paikkoja. Kyläsaarella on myös leikkipuisto, jossa näkee päivittäin lapsia leikkimässä. Kyläsaaren frisbeegolfrata avattiin hiljattain ja siellä käy paljon ihmisiä pelailemassa. Koulussakin on liikuntatunneilla käyty pelaamassa frisbeetä. Kaukalo jäädytettiin tänä talvena ensimmäistä kertaa ja siinä oli mukava luistella koulussa liikuntatunneilla ja myös koulun jälkeen kavereiden kanssa. Kyläsaareen on parin viime vuoden aikana tullut ja on varmasti tulossa lisää paljon uusia ulkoliikuntapaikkoja, joka on hyvä juttu, koska täällä asuu niin paljon lapsia.

Emilia Ruohonen, 6. lk

Kyläsaari on pieni ja ytimekäs kaupunginosa Meri-Porissa. Siellä on kaikki, mitä voi tarvita kauppa, koulu, urheilukenttä, frisbeegolfrata, leikkipuisto, iltapäivätoiminta ja paljon muuta. Kaikki lähellä toisiaan.

Myös kavereiden kanssa oleminen on kivaa, koska tekemistä riittää. Talvella voi luistella koulun kaukalossa. Kesällä voi pelata erilaisia pihaleikkejä myös pururata lenkkejä varten on mahtava. Metsää on paljon, joten esimerkiksi koiran kanssa on kiva kävellä tai juosta.

Jimi Anttila, 6. lk

Kyläsaari on melko rauhallinen ja todella hyvä paikka asua. Kyläsaaresta löytyy leikkipuistoja, koulu, kauppa, urheilukenttä, frisbeerata ja muuta ajanvietettä. Tykkään Kyläsaaresta, koska täällä on paljon tekemistä, koulu, kauppa, urheilukenttä sekä frisbeegolfrata on todella lähellä. Kyläsaari on mukavan pienen paikka, jonka takia siitä tykkäänkin. Kyläsaaren koulussa on hyvä ja iso piha, jossa on keinuja, kiipeilytelineitä sekä parkourrata. Kyläsaarella on mukava asua, koska täällä hyvä koulu mielestäni sekä hyvät opettajat. Kyläsaarella on hyvät harrastusmahdollisuudet.

Jimi Harju-Keturi, 6. lk

Hiljaisuuden askel

Kun sanat loppuu,
alkaa kuulla.
Hiljaisuus huokaa
avaa ikkuna itseesi.
Rauha on jo sinussa.

Kohtaa arki ihmetellen,
avoimin aistein
ja arki alkaa tuoksua
kanelilta, kielolta ja pullalta.
Arki ei ole aika, tai paikka
se on asenne.

Anna elämäsi rakkaudelle
ja kaikella tästä eteenpäin merkitys.
Askel ikuisuuteen,
jossa auringonnousu
loppumaton luomiskertomus.

Polku

Älä koskaan luovuta,
Älä koskaan lakkaa toivomasta.
Älä koskaan sano iholle
tai intohimolle ei.

Rakkaus on polku,
jolta et eksy.

Sinä valitset

Valitse elämä,
valitse ilo.
Ilo on pyrkimys
elämän yksinkertaisuuteen.

Joka aamu, kun nouset,
sano itsellesi

Aion nauttia elämästä,
Aion nauttia tästä päivästä
ja näet ihmeitä kaikkialla.

Joka päivä me valitsemme
kuljemmeko luottamuksen
vai pelon puolella.

Silmänisku kerrallaan
kukkivat linnunradan tähdet.
Aamun kaste täynnä kiitoshelmiä.

Enkelin syleilyssä
elämä lähempänä kuin koskaan.
Siivet kantavat
valosta virkatun viestin
Loputtoman hellästi
Sinä riität kyllä.

Jaana Mäki

ASBESTI JA

HAITTA-AINEKARTOITUKSET

Olavi Ketonen
044 060 5476

ahakon@ahakon.fi
www.ahakon.fi

KMarket

KYLÄSAARI

VERKKOKAUPPAOSTOKSET OSOITTEESSA

www.k-ruoka.fi/kauppa

KOTIINKULJETUS- JA
NOUTOPALVELUT

Tervetuloa!

Kauppa, veikkaus, posti, matkahuolto
ja schenker samalla käynnillä.

ma-pe 7-21, la 8-21, su 10-21, p. 02 630 1340

MOPIILI2-HANKE

Suoritamme erilaisia pientalokiinteistöissä vastaan tulevia pieniä lyhytkestoisia työtehtäviä Porin alueella, ensisijassa ikäihmisille.

Toiveena on, että asiakkailta on tarjota tarvittavat työkalut ja välineet.

EMME TEE: siivous-, sähkö-, vesi- ja viemäritöitä.

MOPIILI2-hankkeen asiakkailta perittävä omavastuu:

10€/tunti/työntekijä

+ matkakustannukset 0,25€/km

Työtilauksia ottaa vastaan:

Porin Kiinteistönomistajain Keskusjärjestö ry

Jouko Harju, hankevastaava

GSM 044 702 2317, pkk.mopiili@outlook.com

Laskutus hoidetaan jälkikäteen,

käteissuorituksia ei hyväksytä.

MOPIILI2 on Porin kaupungin

Työllisyysyksikön tukema hanke.

Vuokraa yritys- tai yksityiskäyttöön

POP UP -TELTTA

Kokoontaitettavat teltat ovat nopeita pystyttää ja kasata. Telttoihin kuuluu seinäpaketit, teltan jalkoihin kiinnitettävät betonijalat ja kiinnitysnarut. Telttojen katto on kirkkaan sininen ja irrotettavat, ikkunalliset seinät ovat valkoiset.

Teltta palautetaan kuivana ja samassa kunnossa kuin vuokrauksen alkaessa. Vuokraaja on velvollinen ilmoittamaan yhdistykselle teltan vaurioista.

Teltan mahdollinen pystytys/kuljetus sovitaan tapauskohtaisesti. Autamme mahdollisuuden mukaan.

Koot: 3x6 m tai 3x4,5 m

Vuokrahinnat (jäsenhinnat sulkeissa):

Vuokrahinta maksetaan etukäteen

- 1-2 vrk/viikonloppu 100 € (75 €)
- Lisävuorokaudet 25 € (20 €)
- Pystytys/kuljetus alk. 50 €

Lisätietoja: Kyläsaaren kiinteistönomistajat ry

puh. 044 331 1759 tai

www.kylasaari.com/teltan-vuokraus/

JÄTTIPALSAMIN kitkentätalkoot

jatkuvat heinäkuun helteessä!

Mikäli olet halukas osallistumaan talkoisiin, niin ilmoita yhteystietosi puhelinnumeroon 044 3311 759.

Jättipalsami on haitallinen kasvi luonnonvaraisilla alueilla sen voimakkaan leviämisen vuoksi. Muu kasvillisuus jää kasvin varjoon ja kasvisto yksipuolistuu.

Huolehdi ympäristöstäsi ja kitke kasvi luonnonalueilta vuoden 2011 lehden ohjeiden mukaan (Huom. siemenkodat poltettava ja kitkentään tarvitaan maanomistajan lupa)

SK-Metalli Oy

Rantakulmantie 86
28600 Pori

050 466 9033
myynti@skmetalli.com

www.skmetalli.com

TÄLLÄ KUPONGILLA -5%

tulisijojen ja savuhormien perusnuohouksista.

OMA
NUOHOOJA

**Nuohous- ja Ilmastointipalvelu
Nokipojat Oy**

www.nokipojat.fi • 044 056 5847

Miten voi säästää energiakuluissa

Suomessa energiakulut muodostavat merkittävän osan asumiskustannuksista ja rakennusten ylläpitokustannuksista. Jokainen voi vaikuttaa oman energialaskunsa suuruuteen järkevillä lämmitystapavalinnoilla. Lämpöpumpuilla säästetään energiaa ympäristöystävällisesti.

Porin Kylmäasennus Oy on Meriporissa Maalaiskunnantie 14:ssä toimiva lämpöpumpppuihin ja kylmälään sekä aurinkosähköjärjestelmiin erikoistunut yritys, jonka juuret ulottuvat vuoteen 1987 saakka.

Teemme lämpöpumpppujen, kylmälaitteiden ja aurinkosähköjärjestelmien asennuksia kotitalouksille ja kaiken kokoisille yrityksille. Kaikki toimintamme on aina asiakkaiden toiveiden sekä voimassa olevien lakien ja asetusten mukaista, kertoi Jari Määttä Porin Kylmäasennus Oy:stä.

Kokemus tuo varmuutta ja osaamista

- Ammattitaitoinen vuosien kokemussemme alalta antaa varmuutta kaikkiin huoltoihin ja asennuksiin oli sitten kyseessä lämpöpumppu, aurinkosähköjärjestelmä tai vaikka usean megawatin vedenjäähdytyskone. Ammattitaitoinen viranomaisten luvat omaava

asentajamme ja huoltomme varmistavat, että arvokas laitteesi toimii tehokkaasti läpi sen koko elinkaaren, jatkoi Määttä.

Tukea lämpöpumpun hankintaan

Ely-keskus on vuoden 2020 syksystä asti myöntänyt avustusta omakotitalojen omistajille öljylämmityksestä luopumiseen jopa 4000 €/omakotitalo ja tänä vuonna määrärahoja tähän tukeen tuli lisää yli 9 miljoonaa euroa. Helpoin tapa avustuksen saamiseksi on vaihtaa öljyllä toimiva vesikeskuslämmitys esimerkiksi vesi-ilmalämpöpumppuun. Avustuksen saamiseksi kannattaa olla ensin yhteydessä Porin Kylmäasennukseen josta saa neuvoja miten kannattaa toimia. Myös yritysten ja mautilojen on mahdollisuus saada ARA:lta energia-avustuksia.

Lämpöpumput ovat yhä kehittyneempiä

Lämpöpumpuilla säästetään energiaa ympäristöystävällisesti. Lämpöpumppeja kehitetään koko ajan ja niillä pystytään myös hillitsemään sähkönkulutuksesta johtuvia hiilidioksidipäästöjä. Kun esimerkiksi alkuvaiheen ilmalämpöpumput olivat oikeastaan jäähdytys-

laitteita, joita siitä huolimatta Suomessa käytettiin lämmitykseen. Pakkasella pumppuihin kertyi jäätä, jota oli vaikea sulattaa. Nämä ongelmat on nykyisissä pumpeissa korjattu. Nykyiset hyvälaatuiset ilma- ja ilma-vesilämpöpumput toimivat tehokkaasti aina 20–25 pakkasasteeseen saakka. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ulkoilman energiaa hyödyntävä lämpöpumppu toimii erittäin hyvällä hyötysuhteella suurimman osan lämmityskaudesta.

Lämmityskauden pituus on eteläisessä Suomessa 250 vuorokautta. Viimeisten talvien aikana pakkasena on Satakunnassa vain muutamina päivinä käynyt 20 asteen alapuolella, tämä tarkoittaa, että lämpöpumpulla pystytään korvaamaan suurin osa vuotuisesta lämmittämisen tai jäähdyttämisen tarpeesta.

Lämpöpumppu myös parantaa rakennuksen sisäilmaa. Säännöllisellä huollolla pumppu toimii vuosikausia moitteettomasti säästäen näin energiakuluissa huomattavia summia.

- Kun haluat tietää mitä kannattaa tehdä ota yhteyttä meihin niin suunnitellaan yhdessä millainen lämmitysjärjestelmä sopisi energiatehokkaasti parhaiten sinun omistamaasi kiinteistöön. Kartoittaminen ei meillä maksa mitään, kertoi Jari Määttä Porin Kylmäasennus Oy:stä ■

Kuvamuistoja

Jaana Leino on perustanut Facebookiin ryhmän Vanhoja valokuvia Porin Kyläsaaresta (Kokemäensaari). Lue lisää ryhmästä sivulta 5.

Kuvassa vasemmalla kyläsaarelainen Selim Raita, mutta onko tämä kuva Kyläsaaresta?

Kyläsaaresta tapahtuu

Kivimaa eli vanha Hankonen kuvattuna 1900-luvun alkupuolella.

TOP-MOTOR OY

**moottori-
pyörät**

Alkaen 7890€+tk

HERTZ

Venekaiuttimet & vahvistimet

TEKNO-TRAILER
peräkärryt ja
trailerit

MOPOAUTOT
Uusi
Emotion-mallisto
Myynti & huolto

AIXAM

TOP-MOTOR RAKOITUS

Rahoitus myös huoltoihin ja varusteisiin!
Kaikki tuotteet jopa 0% käsirahalla!

Monkey
125cc
4490€+tk

MOPOT JA SCOOTTERIT
Meiltä kaikki
huipumerkit mm.
Rieju, Aprilia,
Fantic ja SYM

**Meillä huollot kaiken merkkisiin moottoripyöriin,
mopoihin, mönkijöihin, perämoottoreihin ja veneisiin.
Kysy kuljetuspalvelua.**

*Euroopan
myydyin!*

CFMOTO

CFORCE 450
musta alk. 5590€ +tk
CFORCE 520L EPS
alk. 7190€ +tk

CFORCE 600L EPS
alk. 7890€ +tk
CFORCE 625 EPS
alk. 8690€ +tk

CFORCE 850L EPS
alk. 9990€ +tk
Z FORCE 550 EPS
ohjaustehostimella
10490€ +tk

2-paikkainen, 3-vuoden takuu ilman kilometrirajoitusta. Vinssi, vetokoukku ja perävaunun sähköliitäntä vakiona kaikissa malleissa.

Ulasoorintie 8 • Pori • www.topmotor.fi
Puh. 044-010 3771 • myynti@topmotor.fi
AVOINNA: Ma-pe 10-17 ja La 10-13

TOP-MOTOR OY

pioneer

Hinnat
alkaen
10624€+tk

UUTUUS!
**Pioneer 16
Explorer**

**PAKETTINA: Pioneer 16 Explorer &
Mercury 50EFI, 16600€+tk**
Pituus 507 cm, Leveys 210 cm, Paino 400 kg,
40-60hp koneille, Rikipituus Pitkä (L)

**METZELER
RENKAAT**

Schuberth
HEAD PROTECTION TECHNOLOGY

SOLIS traktorit

MERCURY
5-vuoden takuu!

F2.5 MH 699€	F20 EFI kaukohallinta 3350€
F3.5 MH 749€	F 40 EFI 5490€
F4 MH 949€	F50 EFI 5490€
F5 MH 999€	F80 EFI 9240€
F6 MH 1149€	F115 EFI 10140€
F9.9 MH 2099€	V300 V8 29990€

**Solis 26
etukuormaajalla
14990€ + tk**

**UUTUUS
NIU
sähköskootterit**
**hinnat alk.
1990€+tk**

**Huollamme mm. Mercury, Aprilia, Honda, kawasaki, Suzuki, Yamaha,
BMW, CFMoto, Polaris, Trapper, TGB, Rally ja kaikki muut...**

FISCHER-sähköpyörät

**Hyödynnä 1000€
romutuspalkkio.**

RETRO E-BIKE
1699 €

MONTIS 6.0 E-BIKE
3299 €

VIATOR 5.0 E-BIKE
2899 €

TOP-MOTOR RAHOITUS

**Kaikki tuotteet
jopa 0% käsirahalla!**
rahoitus myös huoltoihin ja varusteisiin!

PARTURI-KAMPAAMO JAANA LAMMINEN

KYLÄMETSÄNTIE 8 A, KYLÄSAARI

Puhelin 045 678 6674

Hyvää kesää kaikille!

HIUSPINNI PARTURI-KAMPAAMO

JAANA RANTAMÄKI
p. 040 533 5144

Kuusimäentie 7
28760 Pori

*Hyvää
kesää!*

INTERSPORT®
PUUVILLA

OST PAIKALLISELT YRITTÄJÄLT

Hymyile, olet Turvassa.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • turva.fi • 01019 5110

HAUTAKIVET

ym. kivialan työt suoraan
kiviveistämöltä Kyläsaaresta

AK-KIVI

Kiviveistämöntie 39 | 28760 Pori
02 648 6075 | www.ak-kivi.fi

✓ kaivuutyöt ✓ salaojitukset
✓ pihatyöt

MERI-PORIN KAIVUU OY

☎ 0400-123 685

ENÄJÄRVENTIE 24-26, 28800 PORI

**Säästöä ja energia-
tehokkuutta etsimässä?**

AMMATTITAITOISET

LV-PALVELUT

SATAKUNNASSA

UUDESTA 1977

www.vk-lampo.fi

- KAUKOLÄMPÖ ALAJAKOKESKUKSET
- ILMAVESILÄMPÖPUMPUT
- ILMALÄMPÖPUMPUT
- LÄMMINVESIVARAAJAT
- PUTKISTOSANEERAUKSET
- WC- JA VESIKALUSTEET
- LV-URAKOINTI
- HUOLLOT JA TARKASTUKSET

PORIN VK-LÄMPÖ OY

KIELOKATU 108, PORI OTA YHTEYTTÄ P. 02 6313 900

LV-MYYNTI • ASENNUS • HUOLTO

**Keittiöt ja
kodin kaikki kalusteet**

- Ilmainen suunnittelu ja mittaus
- Nopea toimitus
- Asennus
- Myös pintaremontit

Rami Kivimäki

p. 0400 909 693

rami.kivimaki@kolumbus.fi

Kuljuntie 8, 28760 Pori

www.rk-keittio.fi

Keittiö & Asennus

30 vuoden puusepän ammattitaidolla

Ota yhteyttä ja kerro, millaista remonttia tarvitset!